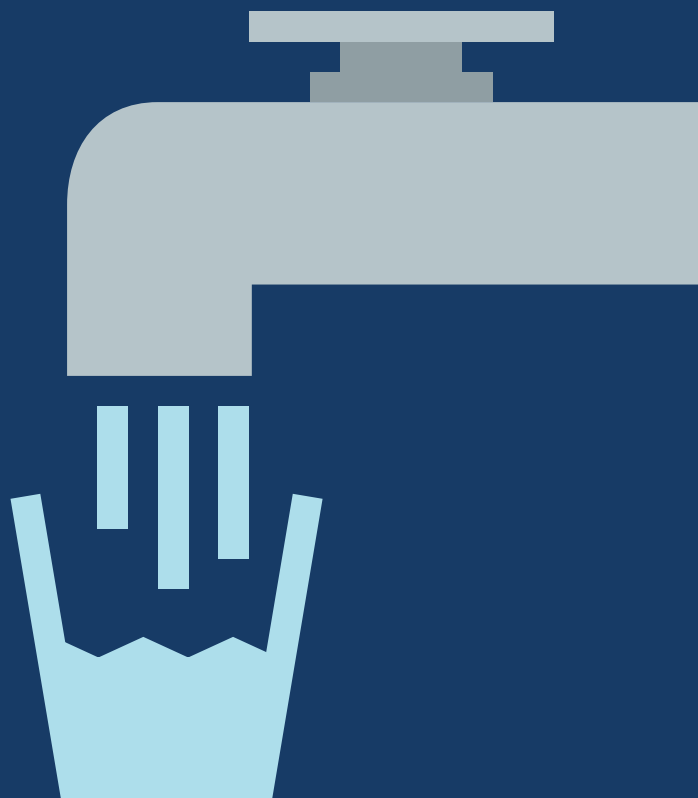

Publiek kader Evides

Gemeente
Rotterdam

Algemeen.

Doel van het publiek kader is om in één handzaam document terug te vinden welke Rotterdamse publieke belangen worden geborgd door de deelneming, hoe de gemeente haar aandeelhoudersbevoegdheden inzet om deze belangen te borgen en hoe de gemeente Rotterdam beoordeelt of de deelneming hierin effectief opereert. Het publieke kader is niet nieuw, maar het brengt informatie uit diverse documenten samen.

Doel

Dit document legt primair vast welke publieke belangen worden geborgd met het Rotterdams aandeelhouderschap in Evides, dit is het vertrekpunt voor overheidsingrijpen. Verder beschrijft dit kader hoe de gemeente het aandeelhouderschap gebruikt om deze belangen te borgen en langs welke maatstaven de prestaties op dit vlak worden beoordeeld.

Publieke taak en publiek belang

De publieke belangen die door Evides worden bediend zijn veiligheid, leveringszekerheid en betaalbaarheid van drinkwater. De drinkwater-infrastructuur vormt een natuurlijk monopolie. Daarnaast dient deze infrastructuur een groot publiek belang: drinkwater is een primaire levensbehoefte. Voldoende drinkwater van goede kwaliteit is dan ook van groot belang voor de volksgezondheid en voor het welzijn van de inwoners van gemeente Rotterdam. Om deze redenen is in de Drinkwaterwet geregeld dat drinkwaterbedrijven in publieke handen dienen te blijven. Een commerciële eigenaar zou, ter wille van de winst op korte termijn, investeringen in onderhoud en vervanging achterwege kunnen laten. Publieke aandeelhouders moeten hun aan de aandelen verbonden rechten uitoefenen met het oog op de behartiging van het publieke belang van drinkwaterproductie en levering.

Rotterdams publiek belang bij Evides

De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) stelt:

“Er is eerst sprake van een publiek belang indien de overheid zich de behartiging van een maatschappelijk belang aantrekt op grond van de overtuiging dat dit belang anders niet goed tot zijn recht komt.”

Bovenstaande definitie wijst erop dat de overheid zich het belang aantrekt, maar schrijft niet voor hoe de overheid een bijdrage daaraan levert. Dat kan op verschillende manieren. Dit hangt ook af van in welke mate marktpartijen zelf de juiste zaken doen (of juist niet). Soms is er voldoende bijsturing mogelijk door als overheid regels te stellen (wet- en regelgeving), bijvoorbeeld wetgeving voor financiële markten. Soms is het nodig dat de overheid zelf taken op zich neemt, in andere gevallen borgt de overheid de belangen door te participeren in ondernemingen, waarbij zij via haar aandeelhoudersbevoegdheden invloed kan uitoefenen.

Het stedelijk waterbeheer staat voor grote uitdagingen. In het bijzonder de klimaatverandering en de energietransitie hebben grote invloed op het water zelf en hoe we met (ruimte voor) dat water in de stad omgaan. Ook andere maatschappelijke ontwikkelingen hebben consequenties. De grote bouwopgave legt druk op de boven- en ondergrondse ruimte. Maatregelen voor water en klimaatadaptatie conflicteren steeds vaker met andere ruimteclaims. Tegelijkertijd zijn er ook opgaven die elkaar versterken, zoals de benodigde inspanning voor biodiversiteit en waterkwaliteit.

Om voldoende toegang te hebben tot drinkwaterbronnen is het robuuster maken van het watersysteem van groot belang voor een klimaatbestendige drinkwatervoorziening. Dit betekent het zuinig omgaan met en het beter vasthouden van water. Hierin geeft Evides, onder andere via haar spaarbekkens in de Biesbosch, een belangrijke rol.

Evides dient ook het publiek belang door er zorg voor te dragen dat de drinkwatertarieven betaalbaar blijven. Het ministerie van I&W bepaalt het maximaal toegestane rendement. Door een efficiënte

bedrijfsvoering draagt Evides eraan bij om de drinkwatertarieven zo laag mogelijk te houden.

Naast de levering van het gereguleerde drinkwater heeft Evides ook (commerciële) industriewateractiviteiten. Het publieke belang van Evides richt zich in beginsel op de levering van drinkwater en niet op industriewater. De beschikbaarheid van water op maat voor de industrie is een belangrijke vestigingsplaatsfactor. Bovendien treden, door de synergie van deze twee activiteiten, voordelen op waardoor ook de kosten voor drinkwater kunnen worden gedrukt.

Publieke taak

Conform art. 22 lid 1 van de Grondwet moet de overheid maatregelen treffen ter bevordering van de volksgezondheid. Het drinkwater, dat geldt als eerste levensbehoefte, valt hier ook onder. Vanuit de overheid dragen alle bestuursorganen, Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen, gezamenlijk de verantwoordelijkheid. De provincies zijn verantwoordelijk voor het strategisch grondwaterbeheer, het realiseren van de grondwaterdoelen en de verlening van winvergunningen voor o.a. grondwaterwinning voor drinkwater. De uitvoerende instrumenten liggen bij de waterschappen en gemeenten.

Artikel 2 lid 1 van de Drinkwaterwet schrijft tevens een zorgplicht voor aan alle bestuursorganen ten aanzien van de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening. Daarnaast bepaalt het tweede lid van dat artikel dat bij de uitoefening van bevoegdheden en toepassing van wettelijke voorschriften door bestuursorganen de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening als een dwingende reden van groot openbaar belang geldt.

De zorgplicht heeft onder meer betrekking op de infrastructuur en op de bronnen van drinkwater. Denk daarbij aan het voorkomen van bodemvervuiling. De Wet bodembescherming en de Wet milieubeheer bevatten regels voor de bescherming van de bodem en daarmee ook van de kwaliteit van het grondwater. Beide wetten gaan naast toekomstige bedreigingen ook over de aanpak van bestaande bodemverontreinigingen. De zorgplicht verplicht vervuilers bij (dreigende) bodemverontreiniging tot het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden gevraagd. De handhaving van de zorgplicht is een taak van gemeenten, provincies en de minister van I&W/ILT. Bij de veiligstelling van de ondergrondse infrastructuur

speelt de (gemeentelijke) overheid een belangrijke rol, bijvoorbeeld m.b.t. de ruimtelijke reservering en vastlegging. Zo kan de aanleg van warmteleidingen een negatief effect hebben op de kwaliteit van het drinkwater als de leidingen te dicht bij elkaar liggen. Ook is het in het belang van de samenleving (zowel i.v.m. doelmatigheid en m.b.t. beperken overlast) als de netbeheerders en gemeente (riolering) hun plannen voor de ondergrond tijdig op elkaar afstemmen. Daartoe is een convenant afgesloten tussen de gemeente Rotterdam, Stedin en Evides.

Ook drinkwaterbedrijven hebben een wettelijke taak omtrent het drinkwater. Op grond van de Drinkwaterwet hebben drinkwaterbedrijven de primaire taak om voldoende drinkwater van goede kwaliteit te leveren. De Drinkwaterwet bevat dan ook bepalingen over de tarieven, de leveringszekerheid en de continuïteit van de drinkwatervoorziening om zo de toegankelijkheid en de kwaliteit te waarborgen. Naast de Drinkwaterwet is ook het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling van belang. In de Drinkwaterregeling staan precies alle eisen en normen beschreven waaraan het grond- en oppervlaktewater moet voldoen. Drinkwaterbedrijven moeten controleren of de kwaliteit van het drinkwater voldoet aan de minimale vereisten van het Drinkwaterbesluit. Zij brengen hierover verslag uit aan de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) dat hierna zal worden behandeld. Naast de kwaliteit rapporteren de drinkwaterbedrijven ook jaarlijks aan de ILT over de tarieven die zij willen hanteren. De ILT houdt er namens de minister van Infrastructuur en Waterstaat toezicht op dat de totstandkoming van de drinkwatertarieven in overeenstemming is met de Drinkwaterwet. De ILT wordt daarbij geadviseerd door de Autoriteit Consument & Markt (ACM).

Rol ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) heeft tot doel het borgen van een veilig, bereikbaar en leefbaar Nederland. Het I&W zorgt daarom naast infrastructuur voor de bescherming van de kwaliteit van lucht, water en bodem.

Rol ILT

De Inspectie voor Leefomgeving en Transport (ILT) is de toezichthouder van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W). Het ILT voert actief toezicht uit op de drinkwatervoorziening. Het doel van de ILT is om door toezicht gezondheidsrisico's te voorkomen en de

1/ De Wet bodembescherming vervalt bij inwerkingtreding van de Omgevingswet. De Omgevingswet bevat nieuwe regels voor de bescherming van de bodem.

kwaliteit van het drinkwater te borgen. Daarnaast houdt het ILT toezicht op continuïteit en de leveringszekerheid van het drinkwater. De ILT heeft daarbij bijzondere aandacht voor de wijze waarop de bedrijven hun wettelijke taken inrichten en waarborgen en hoe zij daarbij omgaan met risico's.

MVO beleid

Evides is een publieke organisatie die midden in de samenleving staat. Haar kerntaken voert zij op een maatschappelijk verantwoorde wijze uit. Dit betekent dat Evides in haar bedrijfsvoering veel aandacht heeft voor milieu en sociaal ethische waarden. Hieronder zijn enkele voorbeelden van het maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) beleid van Evides uitgelicht.

- Evides voert haar kerntaken uit op een duurzame manier. Bijvoorbeeld door het inzetten van zonneparken en het opwekken van groen gas op onze rioolwaterzuiveringen. Verder maakt Evides haar waterwingebieden klimaatbestendig en samen met haar industriewaterklanten werkt de organisatie aan een toekomstbestendige waterhuishouding door het tegengaan van verspilling (Water without Waste), door onder andere het realiseren van circulaire watertoepassingen.
- Het drinkwatergebruik in Nederland neemt langzaam toe. Dit wordt onder andere veroorzaakt door de bevolkingsgroei. Daarom is het belangrijk dat we bewust omgaan met drinkwater en waar mogelijk water besparen. Evides ziet het als haar maatschappelijke verantwoordelijkheid om klanten hierbij te ondersteunen. Daarom voert Evides een aantal acties uit om haar klanten doelgerichter en effectiever te informeren over waterbesparing. Met grootzakelijke drinkwater klanten gaat Evides in gesprek om samen te onderzoeken of er besparingsmogelijkheden zijn; het juiste water voor de juiste toepassing. In de recreatieve sector wil Evides meehelpen aan het vergroten van het bewustzijn voor drinkwater. Daarnaast besteedt de organisatie in haar nieuwsbrieven en social media regelmatig aandacht aan tips om water te besparen om zo ook het bewustzijn onder de consumenten te vergroten.
- In Rotterdam leven meer dan 80.000 mensen onder de armoedegrens. Als gevolg daarvan betalen sommige klanten hun waterrekening niet of niet op tijd, wat er uiteindelijk toe kan leiden dat ze door incassokosten nog dieper in de problemen raken. Om dit te doorbreken hanteert Evides een sociaal incassobeleid voorzien van het Keurmerk

Warm Incasseren Rotterdam. Evides voldoet aan het Keurmerk Warm Incasseren en laat hiermee publiekelijk zien dat zij zich inzet om de schuldenlast voor werknemers en klanten te verminderen. Ook als de situatie uitzichtloos lijkt. De gemeente werkt op verschillende momenten tijdens het invorderingsproces samen met Evides. Evides levert in eerste instantie gegevens aan over inwoners met betalingsachterstanden en ook over inwoners voor wie een afsluiting dreigt. Aan de uitwisseling van gegevens in het kader van vroegsignalering ligt een convenant ten grondslag. De uitwisseling van gegevens over dreigende waterafsluitingen volgen uit de Regeling afsluitbeleid voor kleinverbruikers van drinkwater. Hierover zijn aanvullende samenwerkingsafspraken gemaakt.

- Evides houdt met inkopen rekening met milieu en sociale aspecten.

Subsidiariteits- beginsel en territoriumsbeginsel

In het Beleidskader verbonden partijen en governance relaties is beschreven dat, in de afweging van de gemeente om te bepalen of zij een rol dient te vervullen bij de borging van het publieke belang, moet worden voldaan aan de voorwaarden van het territoriumsbeginsel en het subsidiariteitsbeginsel.

Het territoriumsbeginsel schrijft voor dat er alleen sprake is van een Rotterdams publiek belang als dit belang grotendeels gericht is op het Rotterdamse grondgebied of in het belang is van de Rotterdamse bevolking. Evides verzorgt de levering van drinkwater in de gemeente Rotterdam. Ook is Evides een belangrijke leverancier van industriewater voor bedrijven in de Rotterdamse haven. Daarnaast is het hoofdkantoor van Evides in Rotterdam. Aan het territoriumsbeginsel wordt derhalve voldaan.

Het subsidiariteitsbeginsel betreft het principe dat een centrale of hogere instantie niet doet wat door een lagere instantie gedaan kan worden. In dit verband gaat het om de vraag of een centrale of hogere instantie niet beter in staat is om het publieke belang met het aandeelhouderschap van Evides te borgen. Gesteld kan worden dat drinkwatervoorziening een nationaal belang is. Echter, storingen of kwaliteitsproblemen van drinkwater hebben voornamelijk een lokale en regionale impact. Het zijn de bewoners van een wijk of een stadsdeel die de gevolgen merken van wateruitval of eventuele vervuiling van drinkwater, de regionale politie en hulpdiensten die geconfronteerd worden met onveilige situaties, lokale bedrijven die hinder ondervinden wanneer het net structureel zwakke plekken zou kennen. Decentrale overheden zullen derhalve het publiek belang van goede lokale drinkwatervoorziening directer voelen dan de landelijke overheid en het drinkwaterbedrijf eerder aan spreken op tekortkomingen in de dienstverlening. Het publieke

aandeelhouderschap in Evides is een goede manier voor de gemeente om dit publieke belang te borgen, omdat het aandeelhouderschap de middelen biedt om het drinkwaterbedrijf tot verantwoording te roepen. Aan het subsidiariteitsbeginsel is derhalve ook voldaan.

Borging publieke belangen

Eerder zijn de Rotterdamse publieke belangen benoemd die met het gemeentelijk aandeelhouderschap gemoeid zijn. Hieronder wordt uitgewerkt hoe de gemeente door het zijn van aandeelhouder deze publieke belangen kan borgen. De gemeente Rotterdam is immers een van de belanghebbende actoren bij Evides. Het aandeelhouderschap is daarbij een belangrijk middel voor de gemeente om ervoor te zorgen dat de eerder beschreven publieke belangen geborgd worden. De betrokkenheid van de gemeente als aandeelhouder is daarbij geclausuleerd middels de statuten.

Overheden zijn gehouden tot een rechtmatige en doelmatige aanwending van publieke middelen en dienen daarover verantwoording te kunnen en willen afleggen. In het geval van publiek aandeelhouderschap is de aandeelhouder kapitaalverschaffer door middel van het verschaffen van eigen vermogen aan een onderneming. Aan de aandeelhouder komen bepaalde (privaatrechtelijke) bevoegdheden toe. Ook hier is het kunnen afleggen van verantwoording van groot belang.

Gemeente Rotterdam is geen direct aandeelhouder in Evides N.V., maar heeft 50,6 % van de aandelen in Gemeenschappelijk Bezit Evides (GBE). De overige aandelen van GBE zijn in eigendom van 16 andere Zuid-Hollandse gemeenten. Voor het nemen van besluiten in de GBE geldt een gekwalificeerde meerderheid van 60%. GBE is een houderstermaatschappij voor 50% van de aandelen in Evides N.V. De overige

50% van de aandelen van Evides zijn in handen van de houdstermaatschappij GBE Aqua B.V., met als aandeelhouders de provincie Zeeland, dertien Zeeuwse gemeenten, twee Noord-Brabantse gemeenten en één Zuid-Hollandse gemeente.

De belangrijkste statutaire bevoegdheden die de gemeente als aandeelhouder heeft om de publieke belangen te borgen zijn goedkeuring verlenen aan:

- voorgenomen besluiten met consequenties voor een aanmerkelijk deel van het personeel van de vennootschap en/of van een dochtermaatschappij, waaronder begrepen beëindiging van de dienstbetrekking van een aanmerkelijk aantal werknemers van de vennootschap of van een dochtermaatschappij tegelijkertijd of binnen een kort tijdsbestek, alsmede een ingrijpende wijziging in de arbeidsomstandigheden van een aanmerkelijk aantal werknemers van de vennootschap of van een dochtermaatschappij;
- voorgenomen besluiten tot het doen van investeringen door de vennootschap of een dochtermaatschappij, niet opgenomen in het jaarbedrijfsplan, met een waarde groter dan vijftientwintig miljoen euro;
- voorgenomen fusies, overnames dan wel afstoting van het bedrijf door of ten aanzien van de vennootschap of een dochtermaatschappij;
- voorgenomen rechtstreekse of indirecte samenwerking door de vennootschap of een dochtermaatschappij met een andere vennootschap dan wel verbreking van een dergelijke samenwerking, indien deze van ingrijpende betekenis is;
- voorgenomen rechtstreekse of indirecte deelneming door de vennootschap of een dochtermaatschappij in het kapitaal van een andere vennootschap dan wel verbreking van een dergelijke deelneming, indien deze van ingrijpende betekenis is;
- vaststelling van het meerjaren bedrijfsplan, waarin opgenomen de tarieven, zoals bedoeld in artikel 8 en 11 van de Drinkwaterwet, met de bijbehorende begroting en het jaarbedrijfsplan met de bijbehorende begroting, alsmede het aanbrengen van wijzigingen daarin;
- voorgenomen besluiten tot het sluiten, wijzigen of beëindigen door de vennootschap of een dochtermaatschappij van overeenkomsten met één van de aandeelhouders of een groepsmaatschappij van één van de aandeelhouders;
- het aangaan van overeenkomsten waarbij aan de vennootschap een bankkrediet wordt verleend, het ter leen verstrekken van gelden, alsmede het ter leen opnemen van gelden, waaronder niet is begrepen het gebruikmaken van een aan de vennootschap verleend bankkrediet, een en ander met een waarde groter dan vijftientwintig miljoen euro;
- het aangaan van overeenkomsten waarbij de vennootschap zich als borg of hoofdelijk medeschuldenaar verbindt, zich voor een derde sterk maakt of zich tot zekerheidstelling voor een schuld van een derde verbindt, voor een bedrag groter dan vijftientwintig miljoen euro.
- het benoemen en ontslaan van bestuurders alsmede de benoeming van commissarissen en opzeggen vertrouwen in RvC

Prestatie-indicatoren

Onderwerp	KPI	Doelstelling (2021)	Realisatie (2021)	Bron
Energietransitie / duurzaamheid	CO ² uitstoot	Klimaatneutraal in 2025	137,5 kton CO ₂ eq. ¹	Evides
Energietransitie / duurzaamheid	Barometer, Duurzaam en Terreinbeheer	Goud	Goud ²	Evides
Bedrijfseconomisch	Solvabiliteit	>40%	42,5%	Jaarverslag 2021
Bedrijfseconomisch	Interest coverage ratio ³	10,6	9,6	Jaarverslag 2021
Bedrijfseconomisch	Netto winst	€ 43,1 miljoen	€ 47,9 miljoen	Jaarverslag 2021
Bedrijfsvoering/ operationeel	Leveringsonderbrekingen ⁴	25,0 minuten	21,8 minuten	Jaarverslag 2021
Bedrijfsvoering/ operationeel	Klant tevredenheid	8,0	8,2	Evides
Bedrijfsvoering/ operationeel	Hergebruik reststoffen ⁵	100%	100%	Benchmark waterbedrijven

1/ De voorlopige CO₂-footprint over 2021 komt, met vergroende stroom volgens de LCA-benadering, uit op 137,5 kton CO₂ eq. In de berekening is alles meegenomen, incl. investeringen en exploitatiekosten.

In de berekening over 2021 zijn de exploitatiekosten voor het eerst meegenomen. Als de exploitatie weg gelaten wordt dan komt de footprint voor 2021 uit op ca. 103 kton CO₂ eq., ten opzichte van 123 kton CO₂ eq. in 2020. Een daling van 20 kton CO₂ eq. Deze daling wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een lager investeringsniveau in 2021 t.o.v. 2020 en een daling in het energieverbruik. Evides streeft ernaar in 2025 klimaatneutraal te zijn.

2/ Evides streeft in zijn waterwingebieden ecologisch beheer na. Daarbinnen bevinden zich ook enkele natura 2000 gebieden. Voor het terrein beheer van alle productielocaties heeft Evides in 2021 wederom de Barometer Duurzaam Terreinbeheer "GOUD" ontvangen. <https://www.wur.nl/nl/Onderzoek-Resultaten/Projecten/DOB-verhardingen/Barometer-Duurzaam-Terreinbeheer.htm>

3/ Bedrijfsresultaat : bruto rentelasten

4/ De informatie over leveringsonderbrekingen laat zien hoe lang een administratieve aansluiting in een jaar gemiddeld zonder water heeft gezeten.

5/ Inventarisatie- en normalisatievoorschrift

